

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพันธุ์ข้าวเพื่อใช้ในการปลูกของเกษตรกร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำการวิจัยในพื้นที่จังหวัดแพร่ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอสูงเม่น อำเภอลอง อำเภอร้องกวาง อำเภอวังชิ้น อำเภอสอง อำเภอหนองม่วงไข่ และอำเภอเด่นชัย มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 398 ราย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย ทำการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ทำการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ปลูกข้าวในแต่ละอำเภอของจังหวัดแพร่ ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่ม ของ Yamane (ตารางที่ 2)

$$\text{สูตร } \frac{n}{1+Ne^2} = N$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่จะทำการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนที่กำหนดว่าให้มีระดับนัยสำคัญ ที่ 0.05

$$\begin{aligned} n &= \frac{66,479}{1 + (66,479)(0.05)^2} \\ &= 398 \text{ คน} \end{aligned}$$

การหาสัดส่วนของประชากร

$$\text{สูตร } n_1 = \frac{nN}{N_1}$$

n₁ = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

n = จำนวนตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

N = จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด

N₁ = จำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ

ตารางที่ 2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ปลูกข้าวในจังหวัดแพร่

อำเภอ	จำนวนประชากรทั้งหมด (ราย)	จำนวนประชากรตัวอย่าง (ราย)
เมือง	18,814	112
สูงเม่น	10,310	62
ร้องกวาง	5,770	35
ลอง	8,424	57
เด่นชัย	4,193	25
วังชิ้น	8,356	50
สอง	5,743	34
หนองม่วงไข่	3,868	23
รวม	66,479	398

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกข้าว แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษาขนาดพื้นที่ถือครอง ขนาดพื้นที่ปลูกข้าว จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน จำนวนแรงงานจ้างภาคเกษตร รายได้ของครัวเรือน และชนิดข้าวที่นิยมบริโภค

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าวของเกษตรกร ซึ่งได้แก่ข้าวพันธุ์ กข 6 กข 10 สันป่าตอง 1 ขาวดอกมะลิ 105 กข 15 และพันธุ์อื่นๆ ที่นอกเหนือจาก 5 พันธุ์ดังกล่าว โดยให้คะแนนระดับการเลือกพันธุ์ข้าว ดังนี้

ระดับการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าว มาก ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าว ปานกลาง ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าว น้อย ให้คะแนน	1	คะแนน

และเหตุผลในการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าว ซึ่งได้แก่พันธุ์ที่ นิยมบริโภคในครัวเรือน มีราคาสูงในฤดูที่ผ่านมา มีความต้านทานโรคและแมลงที่ระบาดในพื้นที่ มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ดูแลรักษาง่าย หาซื้อพันธุ์ง่าย มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น และเป็นพันธุ์ดั้งเดิมที่ใช้ปลูกในพื้นที่ หรือเหตุผลอื่นนอกเหนือจากเหตุผลดังกล่าว โดยให้คะแนนระดับเหตุผลการเลือกพันธุ์ข้าว ดังนี้

ระดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าว มาก ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าว ปานกลาง ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกพันธุ์ข้าว น้อย ให้คะแนน	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในการปลูกข้าวของเกษตรกร ซึ่งได้แก่ ฤดูที่ปลูก ลักษณะของพื้นที่ ประเภทของดิน แหล่งน้ำที่ใช้ ในการปลูกแต่ละฤดู พันธุ์ข้าวที่ปลูกในปี 2549 และ 2550 ที่ผ่านมา และ พันธุ์ที่ต้องการปลูกในปี 2551 แหล่งเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ การระบาดของโรคและแมลง วัตถุประสงค์ในการปลูกข้าว และชนิดพืชที่ปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าว

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปลูกข้าวของเกษตรกร

การทดสอบแบบสัมภาษณ์

โดยการนำแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และนักวิชาการผู้มีประสบการณ์ของศูนย์วิจัยข้าวแพร่ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดแพร่ จำนวน 20 ราย และแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม จากนั้นนำไปสัมภาษณ์จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการนำแบบสัมภาษณ์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในจังหวัดแพร่
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยรวบรวมข้อมูลจากการรายงาน เอกสาร สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้าว จากสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์วิจัยข้าวแพร่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรวบรวมแบบสัมภาษณ์เกษตรกร หลังจากการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว นำมาจัดระเบียบและประมวลผล นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคำนวณโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติ ดังนี้ คือ

- 1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ของเกษตรกร ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดพื้นที่ถือครอง ขนาดพื้นที่ปลูกข้าว จำนวนแรงงานในภาคเกษตร รายได้เฉลี่ยจากการขายข้าว รายได้เสริมนอกจากการขายข้าว และชนิดของ

ข้าวที่นิยมบริโภค โดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติวิเคราะห์ (Inferential Statistics) โดยใช้ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi Square) เพื่อหาความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพของพื้นที่ ราคาข้าวแต่ละพันธุ์ ชนิดพืชที่ปลูกหลังฤดูทำนา ต่อการเลือกพันธุ์ข้าวที่ใช้ในการปลูก

3. สรุปปัญหา และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปลูกข้าวของเกษตรกร

สถานที่ทำการวิจัย

พื้นที่ปลูกข้าวใน 8 อำเภอ ของจังหวัดแพร่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved